

Karikó Katalin: „Azért veszek részt a díjátadó ceremóniákon, mert a kitüntetések a tudományra irányítják a közfigyelmet”

Prof. Dr. Karikó Katalin életében hogyan kapcsolódik össze a tanulmányi versenyek és a tudományos díjak világa? Erre a kérdésre is válaszolt a Szegedi Tudományegyetem világhírű kutatója a „Karikó Katalin elismerései – a tanulmányi versenyektől a Lasker-díjig” című kiállítás megnyitóján. A 2022. december 8-án, a Szegedi Tudományegyetem József Attila Tanulmányi és Információs Központban tartott köszöntőt, szerkesztve tesszük közzé. A tárlat 2023. január 31-ig látogatható.

Kedves Diákok! Kedves Tanárok!

Nagyon örülök, hogy itt lehetek a szegedi egyetemen, a XI. Szent-Györgyi Tanulmányi Verseny nyitó napján. Én is most látom először együtt az iskolai versenyeken kapott okleveleimet és az utóbbi két évben nekem ítelt díjaimat bemutató kiállítást.

☺

Már általános iskolás koromban is részt vettem tanulmányi versenyen biológiából és kémiából. Hetedik osztályos koromban megyei harmadik helyezett lettem élővilágból. Akkor, jutalomból, részt vehettem a Csillebérci Élővilág Táborban. Ott készült egy fénykép, amelyen vagy harminc leányzó látható. Közülünk ketten biológusok lettünk, többen orvosok, vegyészek. Úgy tapasztaltam, hogy korán kifejlődik az emberben a versenyszellem.

Jó, ha már diákkorban tudja a fiatal: „valami fontosat akarok csinálni, valaki akarok lenni”, amiért érdemes többet tanulni és dolgozni.

Az első díjat középiskolás koromban kaptam. A természettudományos oktatást szolgáló [Jermy Gusztáv](#) (1833-1908), a kisújszállási gimnázium természettan tanáraként 1856-ban szertárt, az amerikai San Antoniába vándorolva múzeumot alapított. Róla nevezték el a kisújszállási Mórnicz Zsigmond gimnázium biológusai által alapított elismerést. 1973 februárjában a versenyeken mutatott teljesítményem és az aktív szakköri munkám miatt vehettem át a **Jermy Gusztáv-díjat**, amit az iskola akkori biológia szakkörével levelező [Szent-Györgyi Albert](#) egy évvel később, 1974-ben kapott meg a kisújszállási gimnáziumtól. (A szegedi egyetemem mostani kiállításán látható először együtt ez a két Jermy Gusztáv-plakett.)

1973 után több mint negyven évig nem kaptam semmiféle kitüntetést. Nagyon jól el voltam így, örömmel dolgoztam a laboratóriumban.

☺

Az utóbbi két évben elnyert díjaimról készült fényképeket bemutató kiállítást köszönöm Újszászi Ilonának és Sahin-Tóth Istvánnak, az SZTE Nemzetközi és Közkapcsolati Igazgatóság két munkatársának. A fényképek alapján ugyanis **megtudható, hogy milyen sokféle tudományos elismerés létezik.** Fontos, hogy az emberek ne csak arról az egyetlen díjról tudjanak, ami nincs itt... A Nobel-díjon kívül is nagyon érdekes kitüntetések léteznek. Például? Itt látható **a legrégebbi amerikai tudományos díjról** készült fénykép is. Ez a **John Scott-díj**, amit elnyert korábban – például – a drótnélküli távíró feltalálója, [Guglielmo Marconi](#), vagy [Thomas Edison](#), akinek – többek között – a szénszálas izzólámpát köszönhetjük. A rádiumot felfedező [Marie Curie](#) és a többfázisú villamosenergia előállítását kitaláló [Nicola Tesla](#) is megkapta ezt a kétszáz éve alapított kitüntetést.

Támogatom, hogy ezeket a díjakat bemutassuk. Nem azért, hogy az én személyem kerüljön középpontba. Nem igazán szeretem, hogy ennyire sok díjat kaptam. Ezeknek a döntéseknek a visszhangja megosztó. Nyilvánvaló: én is hozzátettem a magamét, de nem egyedül én „találtam ki”, ahogy mondani szokták, „az mRNS vakcinákat”. Nagyon sok kutató munkájának az eredménye, amit a hírvivő RNS-ről tudunk. Mert ilyen a tudomány: **a tudomány a tudományra épül**. Én is úgy gondoltam, mint sok más kutató: az eredményeimet más kutatók majd továbbfejlesztik, s valakinek talán a javára válik. Minden kutató ezt akarja. Én magam soha nem álmodtam arról, hogy név szerint engem megjelöljenek mint „a legtöbb kitüntetéssel rendelkező tudóst”. Ez nekem sose volt fontos. Talán éppen ezért is voltam olyan vidám. Mert ha valakinek az egója nagyon nagy, de nem sikeres és sohase kap díjat, akkor bizonyára elkeseredik. De én vidáman dolgoztam, mert a kísérleteim jól sikerültek.

☺

A legrangosabbnak a [Lasker-díjat](#) tartom az itt bemutatott kitüntetéseim közül. E díjátadó külön fontosságú volt számomra, mert a virológus [David Baltimore](#)-ral együtt kaptam meg ezt az elismerést.

A díjaim között van olyan, amit azért kaptam, mert Amerikában migránsnak számítok, de olyan kitüntetéseim is vannak, amelyet csak nőknek adnak. Szegeden vettem át az egyetlen olyan díjat, amely nőalakot ábrázol.

☺

Így vezetett el az én utam az általános iskolai versenyektől egészen a legutóbb elnyert díj átadó ceremóniájára szóló meghívóig. Három napja kaptam a hírt, hogy december 6-án menjek Dubaiba, mert csak így kaphatom meg a [7. Mohammed bin Rashid Al Maktoum Tudásdíjat](#). Megírtam, hogy nem tudok elmenni, mert már elígérkeztem máshová, Európába. Erre azt válaszolták: nem baj, jó lesz úgy is, ha kihagyom a ceremóniát, de a jövő nyáron megtartom az előadást... Legközelebbi ceremónia, amin részt veszek, december 13-án lesz, amikor átveszem a [Siemens-gyűrűt](#), amit eddig csak mérnököknek adtak, de idén először a kollegáimmal, a BioNTech alapítóival együtt kutatók csoportját részesítik elismerésben.²

Igyekszem részt venni a díjátadókon, elmenni mindenhova, ha időben szólnak, mert úgy gondolom, hogy a díjak átvétele során **a figyelem a tudományra irányul**. Mert nem nagyon népszerű a tudomány. Ha most azt kérném, soroljanak fel néhány mai Nobel-díjast, akkor... úgy látom, nem sokan jelentkeznek. De ha három olyan focista nevét kérdezném, aki a legutóbbi világbajnokságon szerepelt, akkor sokkal többen válaszolnának. Szóval **a tudomány népszerűsítése nagyon fontos, s ezt segíti ez a kiállítás a szegedi egyetemi könyvtár épületében**. Ha ez az ismeretterjesztés épp a személyemen keresztül történik, hát jó, legyen! ☺
A lényeg, hogy az emberek, s főleg a fiatalok ismeretei bővüljenek.

Itt vannak körünkben a szegedi egyetem 11. Szent-Györgyi Tanulmányi Versenyére érkező fiatalok. ☺ Hajdanán én is versenyeztem, s ugyanúgy izgultam, mint most Ti. Kívánom nektek, hogy a tudásotok legjavát adjátok! Akik a verseny elején végeznek, azok még többet fognak tanulni, mert kötelezi őket a szép eredmény. Akik meg hátul végeznek, azok meg azért fognak még többet tanulni, hogy legközelebb előrébb végezzenek. Kívánok nektek jó versenyzést! Köszönöm a tanároknak, hogy fölkészítetek titeket.

Köszönöm a meghívást!”